

Motion till riksdagen

1989/90:Ub76

av Barbro Westerholm (fp)

med anledning av prop. 1989/90:90 om forskning

Finansiering av The Svedberg-laboratoriet

The Svedberg-laboratoriet vid Uppsala universitet kan sägas vara en organisatorisk förebild för de nationella forskningsanläggningarna, vilka tillkom genom 1987 års forskningsproposition. Idag finns fyra nationella forskningsanläggningar: Onsala rymdobservatorium, superdatorcentret i Linköping, MAX-laboratoriet i Lund samt The Svedberg-laboratoriet i Uppsala.

The Svedberg-laboratoriet är ett centrum för acceleratorbaserad forskning, som täcker ett brett kunskapsområde med tyngdpunkten inom strålningsvetenskap. Huvudsyftet är att ge svenska universitet och andra forskningsorgan möjligheter till grundforskning inom fysikalisk frontlinjeforskning genom att ta fram nya fakta om materiens små beståndsdelar. Acceleratorerna har också en mångfald andra användningsområden av betydelse såväl för annan grundforskning som för tillämpningsområden. Som exempel kan nämnas utnyttjandet av protonstrålar för behandling av ögonmelanom hos människa och tekniken att med tandemacceleratorn åldersbestämma mycket små prover för att se hur många 14 C-kärnor de innehåller.

The Svedberg-laboratoriet är en viktig hemmabas för internationella storprojekt av typen CERN, där Sverige satsar stora belopp. För att svenska forskare skall kunna hävda sig i det internationella kunskapsutbytet och ta till vara den teknikutveckling som sker vid utländska storlaboratorier är det nödvändigt att de har tillgång till en hemmamiljö med kvalificerad personal och modern apparatur.

Stora investeringar har gjorts i laboratoriet, bl.a. i accelerators med kringutrustning och i lokaler. Det sammanlagda värdet av investeringarna överstiger 350 milj.kr. i dagens penningvärde. Resurserna ställs till förfogande för forskning inom många olika områden. Det är viktigt att investeringarna blir optimalt utnyttjade. Idag är så inte fallet på grund av för snävt tilltagna driftanslag. Driftbudgeten begränsar sig idag till 13 698 000 kr. Om inte en betydande resursförstärkning kommer till stånd måste nuvarande målsättningar överges för att The Svedberg-laboratoriet skall kunna behålla tillräcklig kvalitet på åtminstone ett fåtal av de hittills prioriterade områdena. Man räknar med att omkring hälften av de nu pågående forskningsprojekten måste avbrytas om en resursförstärkning inte kommer till stånd.

De 800 000 kr. som regeringen föreslår är visserligen välkomna, men de löser varken de akuta eller de långsiktiga problemen för laboratoriet. Det motsvarar en reell förbättring med cirka 3 % och understiger klart beräknat underskott för innevarande budgetår.

Den ytterligare förstärkning som behövs för att laboratoriet skall kunna fortsätta viktiga och framgångsrika projekt och fungera som ett aktivt forskningsinstitut i internationell konkurrens samt upprätthålla och förstärka en fruktbar forskningsmiljö uppgår till 2,5 milj.kr. Därför fordras en uppräkning av anslaget med detta belopp utöver vad som angivits i forskningspropositionen.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts som stöd till The Svedberg-laboratoriet.

Stockholm den 20 mars 1990

Barbro Westerholm (fp)

Mot. 1989/90

Ub76